

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 12/2023
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Δ΄ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 31^{ης} Ιανουαρίου 2023

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Αντώνιος Τατσόπουλος, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ., κωλυομένου του Προέδρου του Τμήματος Νικόλαου Δασκαλαντωνάκη, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Νικόλαος Μουκάζης, Θεόδωρος Ράπτης, Φωτεινή Δεδούση, Διονύσιος Κολοβός και Σταυρούλα Μπανάκου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Θεόδωρος Ράπτης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. Φ.093/51592/Σ.8599/20-5-2022 έγγραφο του ΥΠ.ΕΘ.Α./ ΔΑΠΚΣ/ ΤΕΠΣΠΑ.

Περίληψη Ερωτήματος: Ζητείται η κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του π.δ. 284/1989 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. σχετικά με τη νομιμότητα του σχεδίου της 4^{ης} τροποποίησης της με αριθμό 042Γ/02 Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας με την επωνυμία «RHEINMETALL AIR DEFENCE A.G.» με αντικείμενο την Γενική Επιθεώρηση και Εκσυγχρονισμό Α/Α Συστημάτων «ΒΕΛΟΣ».

*****

Για το παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμ.Δ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

I. Ιστορικό

Στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας στα Παραρτήματα που το συνοδεύουν, «Α» και «Β», καθώς και στα περιεχόμενα σε αυτά έγγραφα, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 15-11-2002 υπογράφηκε μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (Υ.Π.Ε.ΘΑ./ΓΓΟΣΑΕ/ΓΔΑΕ και νυν ΓΔΑΕΕ) και της εταιρείας με την επωνυμία : «OERLIKON CONTRAVES A.G» και νυν «RHEINMETALL AIR DEFENCE A.G» η με αριθμό 042Γ/02 σύμβαση για την Γενική Επιθεώρηση και Εκσυγχρονισμό έξι (6) Οπλικών Συστημάτων, δηλαδή (12) Μονάδων Πυρός «ΒΕΛΟΣ» και την προμήθεια συναφών προϊόντων και υπηρεσιών αξίας 122.000.000 Ελβετικών Φράγκων (CHF), μετά την με αριθμό Φ.625/220544/Σ.1247/30-9-2002, κατακυρωτική απόφαση του Υ.ΕΘ.Α.. Στη συνέχεια με την με αριθμό Φ. 600.163/556617/Σ.1259//4-9-2003 απόφαση του Υ.ΕΘ.Α. αποφασίσθηκε η προμήθεια επιπλέον υλικών και υπηρεσιών ύψους 123.564.732 CHF, στα πλαίσια άσκησης δικαιώματος προαίρεσης της Σύμβασης (συνολική αξία σύμβασης 245.564.732 CHF).

2. Η παραπάνω σύμβαση έχει τροποποιηθεί τρεις (3) φορές. Ειδικότερα στις 2-2-2006 υπογράφηκε η πρώτη τροποποίηση, στις 29-5-2008 υπογράφηκε η δεύτερη και στις 30-8-2011 η τρίτη.

3. Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η παράδοση και παραλαβή όλων των Μονάδων Πυρός και όλων των συναφών προϊόντων και υπηρεσιών και από το συνολικό τίμημα των 245.564.732 CHF απομένει υπόλοιπο 2.179.844,5 CHF (έχουν δηλαδή ήδη καταβληθεί 243.384.888,50 CHF) που προορίζεται από την αρχή για την κάλυψη μελλοντικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου, σε ανταλλακτικά και υπηρεσίες, σύμφωνα με το άρθρο 19 περ. 7 της Σύμβασης όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 , πίνακα Β και αριθμό 11δ της Σύμβασης.

4. Στις 24-9-2012 η εταιρεία ζήτησε την τέταρτη τροποποίηση της Σύμβασης και για το λόγο αυτό με την με αριθμό Φ.093/9874/Σ.2674/10-7-2014 απόφαση της ΓΔΑΕΕ συγκροτήθηκε Επιτροπή Διαπραγματεύσεων η οποία μετά από πολλαπλές ανασυγκροτήσεις, στις 27-4-2021 διατύπωσε το ελεγχόμενο σχέδιο τροποποίησης ενώ στις 27-5-2021 υποβλήθηκε και το συμπληρωματικό πρακτικό. Με την προτεινόμενη τροποποίηση όπως προκύπτει από το σχέδιο της, το συμπληρωματικό πρακτικό και τη με αριθμό 75/2021 γνωμοδότηση της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών της ΓΔΑΕΕ προβλέπονται επεμβάσεις στα εξής σημεία (όρους) της Σύμβασης:

α. Η εξειδίκευση της κοστολόγησης του Συμβατικού Αντικειμένου 11δ αρχικής αξίας 2.179.844,50 CHF. Ειδικότερα το εν λόγω συμβατικό αντικείμενο υποδιαιρείται σε 11δ1 και 11δ2. Το μεν 11δ1 αφορά σε λίστα ανταλλακτικών, υλικών και υπηρεσιών που ήδη έχουν παρασχεθεί από τον Προμηθευτή κατά τη διάρκεια των εργασιών της Γενικής Επιθεώρησης και Εκσυγχρονισμού του Συστήματος

«ΒΕΛΟΣ» κατόπιν συμφωνίας και ελέγχου από το ΓΕΑ σύμφωνα με το Άρθρο 12 της εν λόγω Σύμβασης αξίας 1.779.844 CHF, μειωμένη κατά 10%, ήτοι τελικής αξίας 1.596.833,26 CHF και εκκρεμεί, ως σήμερα, η διαδικασία πληρωμής και τυπικής παραλαβής τους, το δε 11δ2 αφορά υλικά που θα παρασχεθούν στο μέλλον μέσα στα χρονικά πλαίσια υλοποίησης της Σύμβασης, αξίας 583.011,24 CHF.

β. Το υπόλοιπο του ποσού που αντιστοιχεί στο Συμβατικό Αντικείμενο, δηλ. 583.011,24 CHF (2.179.844,50 μείον 1.596.833,26) και αφορά το 11δ2, θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη επιπλέον αναγκών σε υλικά και υπηρεσίες σύμφωνα με την προτεραιοποιημένη λίστα του ΓΕΑ για την οποία επιτυγχάνεται επιπλέον έκπτωση 5% στις τιμές των υλικών υπηρεσιών από τον Προμηθευτή.

γ. Η μέγιστη προβλεπόμενη αποζημίωση ύψους 1.000.000,00 CHF σε υλικά και υπηρεσίες, του Προμηθευτή στον Αγοραστή λόγω της άσκησης του δικαιώματος του Άρθρου 24 και η απαλοιφή της ευχέρειας πλέον του ΑΓΟΡΑΣΤΗ να απαιτήσει διαζευκτικά πληρωμή των εργατωρών του προσωπικού.

δ. Η έκπτωση 5% στις τιμές των υλικών στο πλαίσιο της αποζημίωσης του Άρθρου 24 (όπως προσδιορίσθηκε παραπάνω).

ε. Η προμήθεια έξι (6) συσκευών Purging Units, P/N DF VAB 003 AA άνευ κόστους (οι συσκευές αυτές ελέγχουν τη λειτουργία των συστημάτων) και

στ. Η επαναγορά δεκαεννέα (19) υλικών από τον Προμηθευτή, τα οποία έχουν καταστεί άχρηστα (obsolete) και πληρούν τις προϋποθέσεις του Άρθρου 19.5 εκ των οποίων τα πέντε (5) με τη μέγιστη τιμή υλικού της ίδιας οικογένειας (P/N CF DCU) καθώς δεν ήταν δυνατόν να γίνει ο προσδιορισμός της τιμής προμήθειας στο πλαίσιο της αρχικής Σύμβασης.

5. Το προτεινόμενο σχέδιο τροποποίησης εγκρίθηκε από το Γραφείο Προληπτικού Ελέγχου της ΓΔΑΕΕ και η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών της ίδιας υπηρεσίας, με την με αριθμό 75/1-7-2021 γνωμοδότηση, τάχθηκε, ομόφωνα υπέρ της αποδοχής του διότι με την εν λόγω τροποποίηση ικανοποιείται το μεγαλύτερο μέρος των κατά προτεραιότητα απαιτήσεων όπως έχουν τεθεί από την ΠΑ σε υλικά – ανταλλακτικά και υπηρεσίες συντήρησης των συστημάτων «ΒΕΛΟΣ» και επιλύονται οι τελευταίες εκκρεμότητες του προγράμματος της Γενικής Επιθεώρησης και Εκσυγχρονισμού του Συστήματος «ΒΕΛΟΣ» καθώς υλοποιούνται στο ακέραιο οι προβλέψεις του άρθρου 1 (Αντικείμενο της Σύμβασης) της Σύμβασης 042Γ/02.

II. Νομοθετικό Πλαίσιο

6. Στις διατάξεις των άρθρων 177, 179 και 253 του ν. 4782/2021 (Α'36) «Εκσυγχρονισμός κλπ ρυθμιστικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, προμήθειες στους τομείς της άμυνας – ασφάλειας και άλλες διατάξεις», ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 177. Μεταβατικές διατάξεις. Μέρους Β΄.

1...2. Συμβάσεις έργων υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διέπει κατά τον χρόνο σύναψής τους....3.....».

«Άρθρο 179 Έναρξη ισχύος. Μέρος Β΄.

Η ισχύς του Μέρους Β΄ αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

«Άρθρο 253. Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλη διάταξη ορίζει διαφορετικά».

7. Στα άρθρα 17 παρ. 1 και 5 και 66 του π.δ. 284/1989 (Α΄ 181), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 50 του ν.δ. 721/1970 (Α΄ 251) και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με το π.δ. 189/1997 (Α΄ 155) όπως ίσχυαν κατά το κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 17. Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών.

1. Στην Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών και στα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, με απόφαση του Γενικού Διευθυντού της Γ.Δ.Ε. και των Αρχηγών των Κλάδων αντίστοιχα, συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών(Κ.Γ.Ε.Π), ...2 ... 3 .... 4 ... 5. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών έχει την αρμοδιότητα να κρίνει και να γνωματεύει εγγράφως για τις παρακάτω προμήθειες, που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών και των Γενικών Επιτελείων και των οποίων το συνολικό ύψος κάθε δαπάνης υπερβαίνει το χρηματικό όριο των διαγωνισμών που γίνονται με έγγραφες ενσφράγιστες προσφορές: α. ... β. Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης στις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 66 του παρόντος ...».

«Άρθρο 66. Τροποποίηση όρων υπογραφείσας σύμβασης. 1. Τροποποίηση όρων σύμβασης μετά την υπογραφή της δεν επιτρέπεται, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις, για τις οποίες κρίνει και αποφασίζει χωρίς βλάβη των συμφερόντων του Δημοσίου εκείνος που έχει την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία σύμφωνα με το νόμο και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα κάθε περίπτωσης και συγκεκριμένα: α. Της μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες. β. Της

παραλαβής υλικού με έκπτωση τιμής, με σύγχρονο προσδιορισμό του ποσοστού της για παραδόσεις υλικού, κατά παρέκκλιση των όρων της σύμβασης και εκτός των επιτρεπόμενων ορίων ανοχής παρεκτροπών του προμηθευτή. γ) Της απαλλαγής προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σ' αυτόν. 2. Πρόταση διάλυσης σύμβασης με κοινή συγκατάθεση των συμβαλλομένων ή απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συνολικής προμήθειας ή αύξησης συμβατικής τιμής ή τροποποίησης άλλης θεμελιώδους διάταξης της σύμβασής, συνοδεύεται και από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για λήψη σχετικής απόφασης. Ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες σε αντικείμενο της σύμβασης, των οποίων η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου».

III. Συμβατικό Πλαίσιο.

8. Στα άρθρα 1,6,19,20,24,30 και 43 της Σύμβασης αναφέρονται τα εξής:

«Άρθρο 1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. Ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ έχει αποφασίσει την εκτέλεση Γενικής Επιθεώρησης και Εκσυγχρονισμού των 12 Μονάδων Πυρός «ΒΕΛΟΣ» καθώς και την προμήθεια των συναφών ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ συμφωνεί να πωλήσει και ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ συμφωνεί να αγοράσει τα ανωτέρω αναφερόμενα ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ.
2. Τα ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ αναφέρονται στους κατωτέρω πίνακες «Α» και «Β» και περιγράφονται λεπτομερώς στα Παραρτήματα της Σύμβασης.

ΠΙΝΑΚΑΣ «Α»

.....

ΠΙΝΑΚΑΣ «Β»

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ
-----	-----------	-----------

1.	.....	.....
2.	.....	.....
11δ.	Ανταλλακτικά, υλικά και υπηρεσίες για κάλυψη μελλοντικών απαιτήσεων κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.	Σύμφωνα με το άρθρο 19

«Άρθρο 6. ΤΙΜΕΣ

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ της Σύμβασης, ορίζονται στους κατωτέρω Πίνακες «Α» και «Β» σε Ελβετικά Φράγκα και αφορούν στις ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ «Α»

.....

ΠΙΝΑΚΑΣ «Β»

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΣΕ CHF	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΣΕ CHF
1.	.....	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....	.....
11δ.	Ανταλλακτικά, υλικά και υπηρεσίες για κάλυψη μελλοντικών απαιτήσεων κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.	Σύμφωνα με το άρθρο 19	.....	2.179.844,50

Άρθρο 19. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

1. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ θα παρέχει στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ ένα αρχικό πακέτο υποστήριξης για τα τροποποιημένα Συστήματα «ΒΕΛΟΣ», όπως αυτό ορίζεται στην παρούσα Σύμβαση. Επιπλέον, ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ διατηρεί το δικαίωμα να προμηθευτεί επιπλέον ποσότητα ανταλλακτικών, με τις αντίστοιχες τιμές της Σύμβασης καθ' όλη τη διάρκεια της ισχύος της, με την προϋπόθεση ότι η τιμή μονάδας των υπό προμήθεια επιπλέον υλικών δεν θα υπερβαίνει τα πενήντα χιλιάδες Ελβετικά Φράγκα (50.000 CHF). Σε περίπτωση που η τιμή μονάδας υπερβαίνει την ανωτέρω τιμή, τότε η τιμή προμήθειας του υλικού θα ορίζεται με κοινή συμφωνία και κατόπιν πλήρους

αιτιολόγησης από τον Προμηθευτή. Η παροχή οποιασδήποτε εν συνεχεία υποστήριξης σύμφωνα με το άρθρο 20 θα υπόκειται σε ξεχωριστή συμβατική ρύθμιση. 2.....3.....4.....5. Όσον αφορά τα ανταλλακτικά τα οποία βρίσκονται στις αποθήκες του ΑΓΟΡΑΣΤΗ και τα οποία καθίστανται άχρηστα γι'αυτόν λόγω της εφαρμογής του Προγράμματος Εκσυγχρονισμού των Συστημάτων «ΒΕΛΟΣ», ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ συμφωνεί να τα αγοράσει στο εβδομήντα πέντε τις εκατό (75%) της τιμής αγοράς που πληρώθηκε από τον ΑΓΟΡΑΣΤΗ στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ. 6.....7. Για την κάλυψη του ποσού των CHF δύο εκατομμυρίων εκατόν εβδομήντα εννέα χιλιάδων, οκτακοσίων σαράντα τεσσάρων και πενήντα λεπτών (2.179.894,50), ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ θα παρέξει ανταλλακτικά, υλικά και υπηρεσίες τα οποία θα καθορίζονται μετά από απαίτηση του ΑΓΟΡΑΣΤΗ. Τα ανωτέρω ισχύουν μόνο κατά τη διάρκεια υλοποίησης του παρόντος προγράμματος. Σε περιπτώσεις παροχής ανταλλακτικών που θα χρειαστεί να αντικατασταθούν και δεν περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Γενικής Επιθεώρησης και Εκσυγχρονισμού, θα ισχύουν οι τιμές που προβλέπονται από την ισχύουσα FOS μεταξύ ΠΑ και OCAG.

Άρθρο 20. ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ-ΕΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι δραστηριότητες εν συνεχεία υποστήριξης των ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης και ότι εμπορικοί και διαχειριστικοί διακανονισμοί, περιλαμβάνοντας παραγγελίες, τιμές και μηχανισμούς πληρωμής πρέπει να ορισθούν προκειμένου να επιτρέψουν την παροχή τέτοιων προμηθειών και υπηρεσιών από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ αναλαμβάνει την υποχρέωση να υποστηρίξει τη λειτουργία (περιλαμβάνουσα χωρίς να περιορίζεται σ'αυτά, ανταλλακτικά, εξοπλισμό υποστήριξης, εκπαίδευση τεχνική υποστήριξη, ενημέρωση τεχνικών εγχειριδίων, διαμόρφωση, μηχανολογική υποστήριξη κ.λ.π.) για περίοδο δέκα πέντε (15) ετών από τους πέρατος της διετούς Εγγύησης, του τελευταίου παραδοθέντος Συμβατικού Αντικειμένου, ανεξάρτητα της υπογραφής ή μη, μεταξύ ΑΓΟΡΑΣΤΗ και ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ μιας μελλοντικής σύμβασης, εν συνεχεία υποστήριξης.

2. ....

Άρθρο 24. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΑ

1. Συμφωνείται αμοιβαία ότι προσωπικό της ΠΑ δύναται να προσφέρει εργασίες, συμμετέχοντας στο πρόγραμμα Γενικής Επισκευής και Εκσυγχρονισμού των Συστημάτων «ΒΕΛΟΣ». Η αποζημίωση για τη συμμετοχή του παραπάνω προσωπικού από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ προς τον ΑΓΟΡΑΣΤΗ, υπολογίσθηκε σε

πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) CHF για τις εργατώρες που προβλέπονται στη παράγραφο 4 κατωτέρω. Το ποσό της αποζημίωσης είτε θα μειώσει την οροφή της Σύμβασης κατά πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) CHF, είτε δύναται να χρησιμοποιηθεί για αγορά υλικών αξίας ενός εκατομμυρίου (1.000.000)CHF, στα πλαίσια της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 30. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. Η παρούσα Σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί, μεταβληθεί ή διορθωθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας, εγγράφου συμφωνίας μεταξύ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και ΑΓΟΡΑΣΤΗ, από τους νόμιμα εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους τους. 2.....3. Για την τροποποίηση της Σύμβασης, θα ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: 3.1 Το συμβαλλόμενο μέρος που επιθυμεί την τροποποίηση θα υποβάλλει στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος, έγγραφο αίτημα όπου θα προσδιορίζει λεπτομερώς την αιτούμενη τροποποίηση. 3.2 Το συμβαλλόμενο μέρος που θα λαμβάνει το αίτημα τροποποίησης θα απαντά εντός τριάντα (30) ημερών εγγράφως και θα γνωρίζει στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος αν επιθυμεί ή όχι τη τροποποίηση της Σύμβασης. 3.3

.....

«Άρθρο 43. ΘΕΣΗ ΣΕ ΙΣΧΥ-ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. ... . 2. Η Σύμβαση αυτή θα παραμείνει σε ισχύ, μέχρις εκπληρώσεως όλων των εκατέρωθεν συμβατικών υποχρεώσεων των δύο συμβαλλόμενων μερών».

IV. Ερμηνεία διατάξεων - Εφαρμογή

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εντασσόμενες και στο συνολικό νομικό πλαίσιο και το σκοπό που εξυπηρετούν, καθώς και των όρων της 042Γ/2002 σύμβασης, σύμφωνα με το περιεχόμενό τους που προκύπτει από τον νοηματικό τους συσχετισμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

9. Οι διατάξεις του Μέρους Β΄ του ν. 4782/2021, αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών στον τομέα της άμυνας. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, δηλαδή από 9-3-2021, αλλά, συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διέπει κατά το χρόνο σύναψής τους (ΝΣΚ 42/2022). Με βάση τις διατάξεις αυτές, η με αριθμό 042Γ/02 Σύμβαση προμήθειας και υπηρεσιών, που συνήφθη στις 15-11-2002, διέπεται από τις διατάξεις του π.δ. 284/1989, όπως ίσχυε κατά το χρόνο αυτό.

10. Από τη δημόσιας τάξης διάταξη του άρθρου 66 π.δ. 284/1989, που αποσκοπεί κατ' εξοχήν στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, προκύπτει ότι μετά την υπογραφή μιας σύμβασης προμήθειας ή εργολαβίας ή εκτέλεσης εργασιών για τις Ένοπλες Δυνάμεις επιτρέπεται μεν η, κατ' εξαίρεση, τροποποίηση όλων των όρων της, θεμελιωδών και μη, εφόσον όμως προκαλείται βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του ΝΣΚ. Η έκδοση της γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, προϋποθέτει σε κάθε περίπτωση την προηγούμενη έκδοση γνωμοδότησης της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών (ΚΓΕΠ) κατ' άρθρο 17 παρ. 5 περ. β· του π.δ.284/1989 (ΝΣΚ 26/2018,72/2017, 214 και 106/2016, 179/2015).

11. Ειδικότερα για να έχει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 εδ. α' π.δ. 284/1989, δεν αρκεί, κατά την αληθή ερμηνεία της παραπάνω διάταξης, η επιδιωκόμενη τροποποίηση, ν' αφορά απλά θεμελιώδη όρο της σύμβασης, αλλά απαιτείται, επιπρόσθετα, να προκαλείται από αυτήν βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, (ΝΣΚ 9/2022,26/2018,72/2017, 3/2017, 106/2016) η οποία, προκειμένου το ΝΣΚ να εκδώσει τη σχετική γνωμοδότησή του, στα πλαίσια, άλλωστε, της γενικής κατ' άρθρο 2,3 και 4 του Ν.4831/2021 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους...», (Α170) αρμοδιότητάς του για καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης με νομικές γνωμοδοτήσεις, για την νομιμότητα της επιδιωκόμενης τροποποίησης, θα πρέπει να εξειδικεύεται από την Υπηρεσία κατά τρόπο ειδικό ότι είναι απαραίτητη και αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού της σύμβασης (ΝΣΚ 72/2017, 3/2017, 214 και 106/2016) Συγκεκριμένα, για την κατάφαση της αρμοδιότητας του ΝΣΚ αρκεί η αντικατάσταση, τροποποίηση, προσθήκη ή κατάργηση του περιεχομένου οποιουδήποτε όρου, που προκαλεί «αντικειμενικά» βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, υπό την έννοια ότι μεταβάλλεται μια διάταξη ή όρος ή ρήτρα της σύμβασης, κατά τρόπο που κατ' αρχήν επιφέρει απομείωση των δικαιωμάτων του, που προβλέπονται στη Σύμβαση ή αύξηση των οικονομικών του υποχρεώσεων (ΝΣΚ 9/2022,Ολ. 93/2017,26/2018).

12. Στην περίπτωση κατάφασης της αρμοδιότητάς του, το ΝΣΚ γνωμοδοτεί, σύμφωνα με τα επικαλούμενα από την αρμόδια υπηρεσία πραγματικά περιστατικά και στοιχεία, αν η επέμβαση στον ενοχικό δεσμό είναι νόμιμη και αιτιολογείται επαρκώς (ΝΣΚ 214 και 106/2016, 179/2015, 338/2014, 99/2014 , 336/2004 (Ολομ.), 311 και 245/2013, 348/2012, 419/2011,420,419,394,300 και 2/2008. 6/2007, 332 και 264/2005 580 και 470/2004, 535/2002). Ακραίο όριο κάθε τροποποίησης, είναι η

εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, υπό την έννοια ότι εξυπηρετείται ο σκοπός, για τον οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση (ΝΣΚ 427/2004 Ολ, 214 και 106/2016, 179/2015, 338/2014, 311 και 245/2013, 348/2012, 419/2011, 420, 419, 394, 300 και 2/2008, 6/2007). Το ΝΣΚ έχει τη δυνατότητα, με την ίδια γνωμοδότηση, να δεχθεί ότι για κάποιους από τους όρους μίας εξεταζόμενης από αυτό τροποποίησης, απαιτείται η έκδοση γνωμοδότησης ή ότι για κάποιους άλλους όρους της ίδιας τροποποίησης δεν απαιτείται η έκδοση γνωμοδότησης. (ΝΣΚ 90/22 72/2017,3/2017).

13. Επισημαίνεται ακόμα ότι η ουσιαστική εκτίμηση των όρων του σχεδίου τροποποίησης μιας σύμβασης και, ειδικότερα, του αν αυτοί είναι συμφέροντες για το Δημόσιο ή εξυπηρετούν τους σκοπούς της σύμβασης, ιδίως, όταν για την εκτίμηση αυτή απαιτούνται τεχνικές ή/και οικονομικές γνώσεις, ανήκει στην κυριαρχική εξουσία της Διοίκησης (Ολ. Στε 434/2019) ενώ αντίθετα η συνδρομή της πρόκλησης βλάβης δεν δεσμεύει το ΝΣΚ, που δύναται να την εκτιμήσει διαφορετικά συνεκτιμώντας απλά την άποψη της Διοίκησης. (ΣΤΕ 3199/2003, ΝΣΚ Β' Ολ. 93/2017).

14. Στην προκειμένη περίπτωση, της ζητούμενης γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για το σχέδιο της 4^{ης} Τροποποίησής έχει προηγηθεί, όπως απαιτείται, η έκδοση της ομόφωνης γνωμοδότησης Νο 75/2021 της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών (ΚΓΕΠ) της ΓΔΑΕΕ, η οποία, διαπιστώνει ότι δεν προκαλείται βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, αλλά αντίθετα επιτυγχάνονται ρυθμίσεις και συμφωνίες επωφελείς και συμφέρουσες για το Δημόσιο. Με την προτεινόμενη τροποποίηση σύμφωνα με τις απόψεις της Υπηρεσίας εξυπηρετείται ο σκοπός της σύμβασης αφού εξασφαλίζονται υλικά και υπηρεσίες απαραίτητες για την λειτουργία των συμβατικών οπλικών συστημάτων, με όρους και σε τιμές που είναι προς το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα τα μνημονευόμενα υλικά και υπηρεσίες του Αντικειμένου 11δ όπως οριστικοποιήθηκαν και καθορίσθηκαν για τα οποία προβλέπεται μειωμένο κόστος κατά 10%, δεν εντάσσονται για πρώτη φορά στη Σύμβαση, ούτε επαυξάνουν το αρχικό αντικείμενο, το υπόλοιπο δε του συμβατικού τμήματος (2.179.844,5 CHF) προβλέπεται συμβατικά να καλύψει μελλοντικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου που θα προκύψουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 19.7 αυτής.

15. Επειδή οι όροι (γ), (δ), (ε), και (στ) του επισκοπούμενου σχεδίου τροποποίησης ήτοι αυτοί που αναφέρονται: α) στην επιλογή του ΑΓΟΡΑΣΤΗ να προμηθευτεί υλικά

και υπηρεσίες αξίας 1.000.000 CHF αντί να εισπράξει το ποσό των 500.000 CHF για πληρωμή των εργατοώρων του προσωπικού, (όρος γ'), β) στην πρόβλεψη έκπτωσης στις τιμές των παραπάνω υλικών κατά 5% άρα στην αύξηση της αξίας των υλικών κατά 50.000 CHF (όρος δ'), γ) στη προμήθεια χωρίς κόστος, έξι συσκευών παρακολούθησης της καλής λειτουργίας των συστημάτων (όρος ε') και δ) στην επαναγορά από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ υλικών, που έχουν προσηκόντως κριθεί ως «άχρηστα» (όρος στ') δεν προκαλούν βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, το Τμήμα, ομόφωνα, αποφαινεται ότι δεν καθιερύεται αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. προς έκδοση της από το άρθρο 66.2. του π.δ. 284/1989 προβλεπόμενης γνωμοδότησης.

16.1. Ως προς το ζήτημα αν συντρέχει αρμοδιότητα για την έκδοση γνωμοδότησης για τους πρώτους δύο όρους (α) και (β) της τροποποίησης σχηματίσθηκαν δύο γνώμες. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτη Παππά, Στέργιο Κίκα, Νικόλαο Μουκαζή, Φωτεινή Δεδούση, και Σταυρούλα Μπανάκου (ψηφοί 6) το Νομικό Συμβούλιο δεν έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει. Τούτο δε γιατί, κατά τη γνώμη τεσσάρων μελών της πλειοψηφίας, των Νομικών Συμβούλων Παναγιώτη Παππά, Νικολάου Μουκαζή, Φωτεινής Δεδούση και Σταυρούλας Μπανάκου, σχετικά με το πρώτο όρο της τροποποίησης, ήτοι την εξειδίκευση του ποσού των 2.179.844,50 CHF κατά το μέρος που αφορά τα αναγκαία ανταλλακτικά και υλικά που έχουν ήδη παρασχεθεί και ενσωματωθεί στα οπλικά συστήματα, το αίτημα για τροποποίηση σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 2 του π.δ. 284/1989 υποβάλλεται απαραδέκτως δεδομένου ότι υποβάλλεται σε χρόνο που έπεται της έναρξης εκτέλεσής της. Ειδικότερα, όπως έχει γίνει δεκτό και με την 282/2011 Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ., που εκδόθηκε αναφορικά με την 3^η τροποποίηση της ίδιας Σύμβασης, προϋπόθεση για την κατάφαση της αρμοδιότητας του Ν.Σ.Κ., όπως συνάγεται από τη φύση, το σκοπό και το πνεύμα της διάταξης του άρθρου 66 του π.δ.284/1989, είναι η οποιαδήποτε συμφωνία τροποποίησης να έχει ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη εκτέλεσης των τροποποιούμενων όρων της, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν αντικείμενο της τροποποίησης είναι η εκτέλεση και το κόστος – πιθανόν – πρόσθετων εργασιών, κατά τα προβλεπόμενα στη σύμβαση οι οποίες πρώτα πρέπει να αποφασισθούν από το αρμόδιο για τη λήψη της απόφασης όργανο, να προσδιορισθεί το κόστος αυτών και ακολούθως, εφόσον επιτευχθεί συμφωνία με τον αντισυμβαλλόμενο, να εκτελεστούν (Ν.Σ.Κ. 39/2019). Στην προκειμένη περίπτωση, από το συνολικό συμβατικό τίμημα των 245.564.732 CHF, το ποσό των 2.179.844,50 CHF, το οποίο μέχρι σήμερα δεν έχει καταβληθεί και αφορά το

συμβατικό αντικείμενο 11δ, σύμφωνα με το άρθρο 19.7 της Σύμβασης, προορίζεται για κάλυψη μελλοντικών απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου για ανταλλακτικά και υπηρεσίες, το δικαίωμα καθορισμού των οποίων ανήκει στον Αγοραστή και η κοστολόγησή τους θα γίνει βάσει των οριζομένων στο ίδιο ως άνω άρθρο της Σύμβασης. Ο διαχωρισμός του συμβατικού αντικειμένου σε δύο υποαντικείμενα 11δ (1) και 11δ (2), υπαγορεύτηκε από το γεγονός ότι η λίστα ανταλλακτικών και υπηρεσιών που περιλαμβάνεται στο πρώτο υποαντικείμενο, έχουν ήδη παρασχεθεί από τον Προμηθευτή κατά τη διάρκεια των εργασιών της Γενικής Επιθεώρησης και Εκσυγχρονισμού και έχουν ενσωματωθεί στο σύστημα ΒΕΛΟΣ, εκκρεμούσης μόνο της τυπικής παραλαβής και πληρωμής τους. Συνεπώς, ως προς το υποαντικείμενο 11δ(1) η προτεινόμενη τροποποίηση, κατά το μέρος που αφορά την εξειδίκευση των ανταλλακτικών και υπηρεσιών που έχουν ήδη παραδοθεί από τον Προμηθευτή, έχει ήδη εκτελεστεί εν τοις πράγμασι. Μόνη η, στη συνέχεια, κοστολόγησή τους, εφόσον δεν ανακύπτει ζήτημα μεταβολής κάποιας διάταξης, όρου ή ρήτρας της Σύμβασης, ώστε να προκαλείται επέμβαση στον ενοχικό δεσμό, αλλά είναι αποτέλεσμα εκτίμησης οικονομικών παραμέτρων και εφαρμογής της Σύμβασης, ούτε απομειώνει τα δικαιώματα του Δημοσίου ούτε επαυξάνει τις υποχρεώσεις του, όπως αυτά προβλέπονται και καθορίζονται στη Σύμβαση.

16.2. Περαιτέρω και αναφορικά με το δεύτερο σημείο της προτεινόμενης τροποποίησης, το οποίο αφορά τη διάθεση ποσού 583.011,24 CHF, για αγορά των επιπρόσθετων υλικών που εξειδικεύονται στο συμβατικό υποαντικείμενο 11δ(2) και τα οποία θα παραδοθούν εντός συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα, τόσο η εξειδίκευση όσο και η κοστολόγησή τους, είναι άμεση απόρροια της εξειδίκευσης και κοστολόγησης του συμβατικού υποαντικειμένου 11δ(1), αφού το προς διάθεση ποσό για το συμβατικό υποαντικείμενο 11δ (2), είναι αυτό που εναπομένει μετά την εκτέλεση του συμβατικού υποαντικειμένου 11δ (1). Συνακόλουθα η έλλειψη αρμοδιότητας του Ν.Σ.Κ. για τον έλεγχο της τροποποίησης του συμβατικού υποαντικειμένου 11δ(1), καταλαμβάνει εκ προοιμίου και την προτεινόμενη τροποποίηση του συμβατικού υποαντικειμένου 11δ (2). Εξάλλου μόνη η εξειδίκευση και κοστολόγηση των υπο προμήθεια υλικών, κατά το μέρος που σκοπεί στην εφαρμογή της Σύμβασης και δεν επιφέρει κάποια επέμβαση στο συμβατικό δεσμό, αποτελεί ουσιαστική επιλογή της Διοίκησης και εκτίμηση πραγματικών δεδομένων, που ούτε απομειώνουν τα δικαιώματα του Δημοσίου, όπως αυτά καθορίζονται στη Σύμβαση, ούτε επαυξάνουν τις υποχρεώσεις του, αφού ότι τελικώς καλείται να καταβάλλει δεν υπερβαίνει το συνολικά καθορισθέν τίμημα 2.179.844,50 CHF.

17. Κατά τη συγκλίνουσα προς την πλειοψηφία γνώμη των Νομικών Συμβούλων Ελένης Πασαμιχάλη και Στέργιου Κίκα, τα συμβατικά υποαντικείμενα 11δ (1) και 11δ (2) της Σύμβασης, αρχικής συνολικής αξίας 2.179.844,50 CHF, αφορούν συμβατική αξία, η οποία είχε εξαρχής προβλεφθεί για την «παράδοση ανταλλακτικών, υλικών και υπηρεσιών για κάλυψη μελλοντικών απαιτήσεων κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος» (βλ. άρθρο 6 – ΠΙΝΑΚΑΣ «B» και άρθρο 19 παρ. 7 της Σύμβασης). Δηλαδή αναφέρονται σε ποσό που ήταν εξ αρχής διαθέσιμο για την εκ μέρους του Δημοσίου πληρωμή του παραπάνω τιμήματος του συμβατικού αντικειμένου και η τυχόν εξειδίκευση και κοστολόγηση των ανταλλακτικών, υλικών και υπηρεσιών που πρόκειται να παραδοθούν και τυπικά ή να παραδοθούν στο μέλλον από την ανάδοχο εταιρεία, δεν επιφέρει κάποια βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, αφού δεν επέρχεται εξ αυτών κάποια αύξηση του συμβατικού αντικειμένου ή τυχόν επαύξηση των υποχρεώσεων του Δημοσίου εκ της Συμβάσεως. Συνεπώς η προτεινόμενη τροποποίηση που αφορά τα εν λόγω συμβατικά υποαντικείμενα, δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιοριστικά προβλεπόμενες στη παρ. 2 του άρθρου 66 του π.δ. 284/1989 περιπτώσεις, για τις οποίες το Ν.Σ.Κ. έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει.

18. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η οποία απαρτίσθηκε από τους Αντώνιο Τατσόπουλο, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. και τους Δημήτριο Κατωπόδη, Θεόδωρο Ράππη και Διονύσιο Κολοβό, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι τέσσερεις), σύμφωνα με την αληθή έννοια της παρ. 2 του άρθρου 66 του π.δ. 284/1989 για να έχει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, δεν αρκεί μόνον η επιδιωκόμενη τροποποίηση να αφορά θεμελιώδη όρο της σύμβασης, αλλά απαιτείται επιπροσθέτως να προκαλείται από αυτήν, αντικειμενικώς και «εκ πρώτης όψεως» εκτιμώμενη βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου (Ολ. Ν.Σ.Κ. 93/2017 και ιδίως Ν.Σ.Κ. 66/2018). Στην προκειμένη περίπτωση και με το δεδομένο ότι το αρχικό ποσό των 2.179.844,50 CHF προς το παρόν δεν έχει εκταμιευθεί, στη δυνητική περίπτωση που δεν θα απαιτείτο αγορά συμπληρωματικών ανταλλακτικών, θα παρέμενε στον προϋπολογισμό του ΥΠ.ΕΘ.Α. ως αδιάθετο. Η εκταμίευση του ποσού του 1.596.833,26 CHF για την εξόφληση των ενσωματωμένων ανταλλακτικών και ο περιορισμός του αρχικού ποσού σε 583.011,24 CHF επιφέρει σαφώς αύξηση των οικονομικών υποχρεώσεων και εκταμιεύσεων του Δημοσίου και άρα, κατ' αρχήν, βλάβη στα συμφέροντά του, ασχέτως αν, η εκταμίευση παρίσταται αναγκαία για την εύρυθμη λειτουργία των οπλικών συστημάτων και αν το ποσό αυτό θα καταβληθεί για νόμιμη αιτία που προβλέπεται στη σύμβαση. Υπό την έννοια

αυτή, για την υπόψη τροποποίηση συντρέχει η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. Εξ άλλου, με την συγκεκριμένη τροποποίηση αναλαμβάνεται η υποχρέωση διάθεσης του ως άνω ποσού, ως αντάλλαγμα της αντιπαροχής της αντισυμβαλλόμενης εταιρείας η οποία αντιπαροχή συνίσταται στα αναγκαία για την Π.Α. ανταλλακτικά (ενσωματωμένα ή μη στα οπλικά συστήματα), τα οποία προσδιορίζονται (εξειδικεύονται) για πρώτη φορά. Ως εκ τούτου, για τη προσθήκη αυτή, στο συμβατικό αντικείμενο με την οποία προσδιορίζεται η επιπλέον αντιπαροχή και συνομολογείται η αξία της, καθιερύεται αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. για την έκδοση γνωμοδότησης στα πλαίσια ελέγχου της επίμαχης τροποποίησης.

V.Απάντηση

19. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο τεθέν ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι για τους όρους (γ), (δ), (ε), και (στ) του σχεδίου τροποποίησης στερείται αρμοδιότητας για την έκδοση γνωμοδότησης, περαιτέρω δε, κατά πλειοψηφία, ότι και για τους όρους (α) και (β) του αυτού σχεδίου, στερείται επίσης γνωμοδοτικής αρμοδιότητας.-

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε
Αθήνα, 7 Μαρτίου 2023
Ο Προεδρεύων

Ο Εισηγητής

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΤΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΝ.ΡΑΠΤΗΣ
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους